

Příprava řidičů (autoškolství, profesní způsobilost řidičů)

Přes dílčí zlepšení není situace v oblasti bezpečnosti silničního provozu v naší zemi ve srovnání s většinou ostatních států EU nijak optimistická. Statistiky denně neúprosně informují o neúnosné situaci na českých pozemních komunikacích. Řidiči jsou nejednou nedostatečně připraveni pro každodenní provoz, jejich kázeň je nezřídka katastrofální a mnozí nerespektují ani základních principy vzájemné ohleduplnosti a slušnosti. To se bohužel týká čím dále častěji i řidičů-profesionálů. Vše začíná již při přípravě v autoškolách a školicích střediscích, kde výuka a výcvik probíhají často formálně. Současný systém závěrečných zkoušek je nedostatečně motivující a v konečném důsledku mnohdy také pouze formální. O korupčním prostředí a korupčních kauzách v souvislosti s výukou a výcvikem a se zkouškami z odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel nemluvě.

Autoškoly a školicí střediska, kromě základních usměrnění a stanovisek ze strany Ministerstva Dopravy vydaných v souvislosti se změnami v právní úpravě, nejsou metodicky řízeny, tak jak tomu bylo v minulosti, kdy byla oblast autoškolství centrálně metodicky řízena Svazarem.

Systém kontroly provozování autoškol a školicích středisek

Kontroly provozovatelů autoškol vykonávají pověřeni pracovníci obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, v jejichž správním obvodu je provozovna autoškoly, která má tímto úřadem vydanou registraci k provozování autoškoly.

Dále jsou oprávněni k výkonu státního odborného dozoru pověřeni pracovníci příslušných krajských úřadů, kteří se zaměřují zejména na kontroly provozování akreditovaných školicích středisek, vykonávajících vstupní a pravidelné školení pro účely profesní způsobilosti řidičů (řidiči z povolání). Vzhledem k nedostatečnému personálnímu obsazení kontrolních pracovníků a často se vyskytujících kumulovaných funkcí není v silách krajských úřadů ani obecních úřadů obcí s rozšířenou působností vykonávat kontroly činnosti provozovatelů autoškol a školicích středisek v potřebném množství.

Na kontrolní činnosti se podílí také orgány vrchního státního dozoru, kterými jsou pověřeni pracovníci Ministerstva dopravy. Tito vykonávají vrchní státní dozor nad orgány státního odborného dozoru a jsou oprávněni také k výkonu jejich kontrolní činnosti.

Praktické provádění kontrol

Účinností zákona č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon č. 247/2000 Sb.“) a jeho četnými novelizacemi se systém kontroly zúžil na kontrolu dokumentace výuky a výcviku žadatelů o řidičská oprávnění, kterou je povinen vést provozovatel autoškoly a školicího střediska. V praxi to znamená, že kontrolní pracovníci se při výkonu státního odborného dozoru a vrchního státního dozoru zaměřují na chyby v této dokumentaci, která je v mnohých případech vedena pouze formálně, není vedena průběžně, tak jak předepisuje právní úprava, často je dopisována zpětně a v mnohých případech uvedené údaje nesouhlasí se skutečností. Bez svědectví samotných absolventů výuky a výcviku však není možné prokázat hrubé nebo opakované porušení povinností provozovatele autoškoly nebo provozovatele školicího střediska a vyvodit z těchto správních deliktů patřičné důsledky v podobě sankce, případně i odnětí registrace k provozování autoškoly nebo akreditace k provozování školicího střediska. Případy, kdy je absolvent výuky a výcviku ochoten podat svědeckou výpověď o průběhu výuky a výcviku v autoškole nebo školicím středisku se vyskytují v ČR velmi zřídka. Zpravidla vychází najevo praktiky uvedených provozovatelů až po zásahu Policie ČR při odhalování korupce a finanční kriminality a poskytnutí jejich zjištění a důkazů jako podkladů pro správní řízení s dotčenými provozovateli.

Připravovaná opatření

Vzhledem k současnému stavu v dopravě, v oblasti autoškolství a školení profesní způsobilosti řidičů a vzhledem ke zjištěním, které vyšly najevo v uplynulých deseti letech při kontrolách uvedených provozovatelů a s ohledem na zveřejněné korupční kauzy v dané oblasti, připravuje Ministerstvo dopravy, odbor provozu silničních vozidel, nový zákon pro oblast získávání a zdokonalování odborné způsobilosti žadatelů o řidičská oprávnění a profesní způsobilosti řidičů.

Základním principem nové právní úpravy je nastavení nového systému, kde je středobodem a základním kontrolním parametrem činnosti provozovatelů autoškol a školicích středisek zkouška z odborné způsobilosti žadatele o řidičské oprávnění a zkouška profesní způsobilosti řidiče. Podstatou je vznik státní zkušební organizace s celorepublikovou působností, zřízené Ministerstvem dopravy, jejíž hlavní prioritou bude kvalitní výkon zkoušek z odborné a profesní způsobilosti v souladu s aktuální právní úpravou a dotčenými Směrnicemi ES v evropském standardu.

Kontrola činnosti autoškol a školicích středisek nebude vykonávána pouze dosavadním způsobem kontroly mnohdy formálně vedené dokumentace výuky a výcviku. Stěžejním bodem kontroly bude samotný výstup z této činnosti, kterým je vlastní zkouška znalostí a dovedností žadatele o řidičské oprávnění a žadatele o průkaz profesní způsobilosti řidiče a jejich úspěšnost.

Na základě principu „co se zkouší, to se učí“ budou provozovatelé uvedených subjektů nuceni vykonávat výuku a výcvik nikoli formálně, nýbrž kvalitně se zaměřením na aktuální potřeby žadatele ve vztahu k jeho schopnostem osvojit si základní znalosti a dovednosti potřebné pro jeho bezpečnou účast na pozemních komunikacích, které budou prověřovány náročnou zkouškou. Existence podnikatelského subjektu v daných oblastech pak bude ovlivněna kvalitou poskytovaných služeb, nikoliv kvantitou podpořenou nízkými podnákladovými cenami za výuku a výcvik, tak jak je tomu v současnosti.

Připravovaný systém předpokládá další pozitivní přínosy v oblasti bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích. To je ovšem tématika, která až tak nepatří do oblasti kontroly činnosti autoškol.